

Havazás napsütésben

VÁRNAI LÁSZLÓ FOTOGRAFIÁIRÓL

Mintha perzselő napsütésben szakadna a karácsonyi hó, és kozmikus szigorúsággal borítaná be a képek szürke pontjait: az ég és a víz egymásba zuhanó tükrét, a fakéreg ezernyi ráncát, megnyomoritott vágatait az őszi keréknyomoknak és a halászhaló párhuzamosait, melyekről elhisszük, hogy a végtelenben találkoznak. A végletek csodáját és iszonyatát rajzolják elénk Várnai László fotográfiái. A végletekét, pedig ő fűszálatat fényképez és szamárkórót, pocsolyát és erdőt, avarpikkelyes földet és a folyóvíz tengerszintjét... — a részeiben is teljes életet. De rögzíteni igyekszik az ember által állított legtragikusabb csapdát — az időt is...

...Nagy vizet látunk, s mintha éppen ebben a pillanatban lökődött volna fölé a nap — érzékeltetve a Teremtőt sürgető munka elnagyoltságát... Vagy talán mindnyájunk utolsó napját lobbantja elénk a fekete jelent elemésztő izzó, növekvő gomolyag, amelynek naponta sulykolt veszélyét, ha nem is mosolyogjuk meg, de unjuk. És unott mozdulattal magunkra robbantjuk a „mennyezet alatt való vizeket” és a „mennyezet felett való vizeket”...

Pedig Várnai László „csak” a Tisza mentét akarta fényképezni. A Tisza mentét, amelyet az évek-émlékek határmesgyéin átsurrannva járt be. Földből kiemelkedő kezeket örökített meg — a történelem kései riportereként; rögzítve a legázoltság „elfásult” évezredes mozdulatát.

...A parti fűz ágai úgy horgadnak alá a csónakroncsokra, mintha eltévedt polip ingatná fölöttük tanácstalanul csápjait. Oly eleven a kép, hogy évek múltán is megcsap bennünket a ladikba vetett halzsákmány szaga.

Várnai László válla fölött látjuk az elzuhant, de két ágával, mikéntha két karral, még támaszkodó tölgyet. Érezzük, hogy a művész egy pillanat múlva leereszti fényképezőgépét és fölsegíti a faóriást...

...Ismét egy fa, amelyet egy „hurok” híján paragrafusjellel aláz a víztükör...

...Kosárfonók által megcsönkített fűzek — kosáremberek totemoszlopai.

És majdnem minden képen, képrészleten a távol-keleti képek finoman lebegő rajzolatai. Fák, bokrok, fűvek. Föld, ég, víz. Fehér-fekete élet. Fénymosásából összeállítható egy arc, kéz, mozdulat. Egy ember, aki mindezt „megleste”, aki észrevétlenül szétszedi égi, földi, növényi arcunkat, kezünket, mozdulatunkat, amelyre mintha perzselő napsütésben szakadna a karácsonyi hó.

KOVÁCS ISTVÁN